

ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ, **Φιλοσοφικοί Προβληματισμοί: Συνείδησις και Δημιουργία**, τόμος Α', Ἀθήναι, 1971, σ. 440 (Ἐκδ. Π. Τζουανάκου).

Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐκδοθεὶς τόμος τοῦ Καθηγητοῦ κ. Μουτσοπούλου ἀπαρτίζεται, κυρίως, ἐκ μελετημάτων δημοσιευθέντων εἰς εὐρωπαϊκὰ φιλοσοφικὰ περιοδικὰ ἐκφράζοντα ἴδιαν ἕκαστον θεματικὴν πλευρὰν. Ἐν τούτοις, τὰ μελετήματα ταῦτα ἀποτελοῦν ἐνότητα κατὰ τὴν συγκρότησιν καὶ δομὴν τῶν, τὴν ἐμπνευσιν καὶ τὴν συστηματικὴν τῶν τοποθέτησιν. Ἡ ἐνότης αὕτη ἐνισχύεται ἔτι περισσότερο διὰ τοῦ προτιθεμένου εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐρμηνευτικοῦ μελετήματος δι' οὗ ἐπισημαίνονται, σὺν τοῖς ἄλλοις, αἱ θεμελιώδεις συνιστώσαι τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ τοῦ συγγραφέως. Ἐπὶ πλεόν, ἐν τῷ μελετήματι τούτῳ κατοπτρίζονται αἱ βασικαὶ θέσεις καὶ ἀνησυχίαι τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Οὕτω οἱ φιλοσοφικοὶ στοχασμοὶ καὶ προβληματισμοὶ τοῦ συγγραφέως ἀποβαίνουν λίαν εὐπρόσδεκτοι ὑπὸ τῶν ἀνησυχῶν καὶ προβληματιζομένων συνειδήσεων τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ἀλλὰ καὶ δυνάμεις ἱκανὰς παρέχουν οἱ φιλοσοφικοὶ οὗτοι στοχασμοὶ εἰς τὰς συνειδησιακὰς καταστάσεις τῶν προβληματιζομένων ἀνθρώπων, ὥστε νὰ δυνηθοῦν οὗτοι ἀφ' ἑαυτῶν νὰ χωρήσουν εἰς ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας καὶ ἐπίγνωσιν τῆς ἰκανότητός των, τῆς ἀξίας καὶ εὐθύνης των. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ὅπερ ἀπηχεῖ τὸ γνωστὸν ἀνὰ τὸν διεθνή φιλοσοφικὸν κόσμον ἐρευνητικὸν πνεῦμα τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν πανεπιστημιακὴν αὐτοῦ ἐμπειρίαν, εἶναι μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του, ἵνα ἐμπεδώσῃ τὰς ἀρετὰς καὶ δυνατότητας ταύτας εἰς τὴν «σημερινὴν σπουδάζουσαν καί, περισσότερο ἢ ἄλλοτε, στοχαζομένην νεότητα». Ἐκ τούτων καθίσταται ἕκδηλος ὁ κύριος στόχος τοῦ παρόντος τόμου, ὡς καὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ ἐκδοθησομένων, ὅστις συνίσταται εἰς τὴν «καλύτεραν δυναμικὴν εἰσαγωγὴν εἰς τὸ φιλοσοφεῖν, τὸ μὲν ὡς παρέχοντος, διὰ τῶν περιεχομένων του, ἐνιαίαν εἰκόνα τῆς ἐρευνητικῆς μεθόδου ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, τὸ δὲ ὡς ἀποσκοποῦντος διὰ τῆς διαρθρώσεώς του, ὅπως περαιτέρω κεντρίσῃ τὴν ἔφεσιν διὰ τὸ φιλοσοφικῶς ἐρευνᾶν» (σ. 8).

Ἀφετηρία τῆς ὅλης αὐτῆς προσπάθειας καὶ πορείας τοῦ συγγραφέως ὑπῆρξεν ἡ ἐξ ἰδίας ἐμπειρίας βίωσις τῶν προβλημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς πνευματικῆς δημιουργικότητος. Οὕτω ἡ «συστηματικὴ» καὶ «ἱστορικὴ» φιλοσοφικὴ ἐνασχόλησις καθίστανται βασικῶς ἀλληλένδετοι, καθ' ὅσον δὲν νοεῖται ἀναφορὰ εἰς προβλήματα βιομένης φιλοσοφίας ἄνευ ἱστορικῆς ἀναδρομῆς εἰς τὰ ἐξ αὐτῶν προκύπτοντα θέματα, οὔτε ἱστορικὴ θεώρησις ἐνὸς ζητήματος τοῦ παρελθόντος ἄνευ τῆς ἀξιοθετικῆς του προεκτάσεως. Τὸ ἀλληλένδετον τοῦτο προκύπτει ἀβιάστως ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ἐννοιακῶν στοιχείων τοῦ συγγραφέως ἐκτιθεμένων κυρίως εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ μελέτας περὶ δημιουργίας, πλάνης, χώρου, χρόνου, καιροῦ, παλαιώσεως, γνωσιολογίας τοῦ ὄντος, ἡδονῆς, ἠθικῆς καὶ αἰσθητικῆς ἀξίας.

Ἡ ἀπὸ κλασικῆς ἀπόψεως καὶ βασικῶν φιλοσοφικῶν προβλημάτων θεώρησις τῶν φιλοσοφικῶν στοχασμῶν τοῦ συγγραφέως περιλαμβάνει: 1) τὴν Γνωσιολογίαν, θεωρουμένην ὡς ἀξιολογίαν τῶν σχέσεων τῆς συνειδήσεως πρὸς τὰ ἀντικείμενά της καὶ ἀναλυομένην εἰς τὴν δυνατότητα καὶ προέλευσιν τῆς γνώσεως· 2) τὴν Ὄντολογία, λαμβανομένην ὡς ἀξιολογίαν τῆς ἐντάσεως πάσης οὐσίας, ἐξ ἧς λαμβάνομεν τὸν κοσμολογοῦντα, βιολογοῦντα, συνειδησιολογοῦντα καὶ ἀνθρωπολογοῦντα προβληματισμόν· καὶ 3) τὴν Πραξιολογίαν, λαμβανομένην ὡς ἐρμηνευτικὴν τῆς ὑπερβασιακῆς δραστηριότητος τῶν συνειδήσεων· αὕτη διακρίνεται εἰς τὴν Ἠθικὴν καὶ τὴν Ποιησιολογίαν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται φανερόν ὅτι αἱ ἐν τῷ ἐν ἐπικεφαλίδι ἔργῳ ἐκτεθεῖσαι ἀπόψεις τοῦ συγγραφέως, συνθετικῶς ἀξιολογούμεναι, δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἀποτελοῦσαι μίαν δυναμοκρατικὴν καὶ συναρτησιοκρατικὴν πνευματοκρατίαν.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Κ. ΜΠΑΡΤΖΕΛΙΩΤΗΣ

* *

ΗΛ. Θ. ΚΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, **Θανάτου ἀγωνία**, (θάνατος Ἀχιλλέα), Θεσσαλονίκη, 1972, σχ. 8, σελ. 46.

Τὸ βιβλίον ἀναφέρεται εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ θανάτου τ.ῦ Ἀχιλλέως, ὡς αὕτη συντίθεται ἐν τῇ Ἰλιάδι διὰ τῆς συνυφάνσεως τῶν εἰς τὸ θέμα τοῦτο ἀναφορῶν καὶ μνειῶν. Αὗται ἀνήκουν εἰς τρεῖς φάσεις α') εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ θέματος τοῦ θανάτου, β') εἰς τὸν θάνατον τοῦ ἥρωος, γ') εἰς τὴν ταφὴν. Ὁ σ. ἀνευρίσκει καὶ κατατάσσει εἰς τὰς τρεῖς φάσεις ὅλους τοὺς ἐν τῇ Ἰλιάδι ἀναφερομένους στίχους, διαπιστώνει δὲ ὠρισμένον σαφὲς σχέδιον εἰς τὴν διάταξιν τῶν μνειῶν καὶ ἀναφορῶν κατὰ τρόπον ἐξελικτικὸν ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἀναμειξέως τῶν στοιχείων ἐκάστης τῶν φάσεων. Ἡ λογικὴ διάταξις τῶν στοιχείων καὶ ἡ αὐστηρά των συνέπεια φανερώνει κατὰ τὸν συγγραφέα τὴν ἀπόλυτον βεβαιότητα ὅτι ἡ εἰς ὅλοκληρον τὸ Ἔπος διεσπαρμένη ἱστορία τοῦ θανάτου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἐπομένως καὶ τὸ Ἔπος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἔργον πλειόνων ποιητῶν.

Π. Κ. Γ.

* *

ΕΜΜ. Ι. ΒΙΚΕΤΟΥ, **Αἰσχύλου Προμηθεὺς Δεσμώτης**, (Ἐκδ. Ἀμερικανικοῦ Κολλεγίου θηλέων), Ἀθήναι 1971, σχ. 8, σελ. 77.

Τοῦ Προμηθεὺς μεταφράσεις ἔχουν ἐκδοθῆ ἤδη ἀρκεταὶ ὑπὸ πολλῶν καὶ καλῶν συγγραφέων. Καθὼς ὅμως τὸ δρᾶμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὰ ἀριστουργήματα τῆς παγκοσμίου φιλολογίας, πάντοτε μία νέα ἐκδοσις εἶναι εὐπρόσδεκτος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινόν. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος πονήματος ἀνήκων εἰς τοὺς νέους ἐκλεκτοὺς φιλολόγους μας καὶ ἔχων δώσει τὰ πιστὰ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐργασιῶν, καθ' ὃ ἐκδότης μεταφράσεων τῆς Ἀντιγόνης, τῆς Ἡλέκτρας, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ Ἄμλετ, παρουσιάζει καὶ διὰ τῆς παρουσίας ἐκδόσεως ἔργον εὐσυνείδητον καὶ καλαίσθητον. Διὰ τῆς Εἰσαγωγῆς, σελ. 9—26, ἀναλύει τὰς σκηνάς, παρουσιάζει τὰ πρόσωπα, ἐρμηνεύει τὴν ἐκ τοῦ περιεχομένου ἐντύπωσιν, κρίνει τὰ νοηματικὰ στοιχεῖα, διαζωγραφίζει τὸ ἦθος τῶν δρώντων προσώπων καὶ χαρακτηρίζει τὴν στάσιν των, διὰ νὰ τονίσῃ τελικῶς τὸ ἐν τῷ ἔργῳ μήνυμα τῆς ἀνιδιοτελοῦς προσφορᾶς πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ ἠρωϊσμοῦ.

Ἡ μετάφρασις προδίδει ἐργασίαν καλοῦ φιλολόγου καὶ ἀποδίδει τὸ μὲν ἰαμβικὸν τρίμετρον διὰ τοῦ ἰαμβικοῦ 13συλλάβου, τὰ δὲ ποικίλα μέτρα τοῦ χοροῦ καὶ τινων προσώπων δι' ἐπίσης ποικίλων μέτρων ἀναπαιστικοῦ ἢ καὶ ἰαμβικοῦ ῥυθμοῦ. Ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Βικέτου εἶναι ὅτι ἐδικαίωσε τὴν προσδοκίαν τοῦ Ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον ἐχρηματοδότησε τὴν ἐκδοσιν, τὴν ἐμφανισμένην ἐν τῇ προτασσομένη εἰδήσει, ὅτι «τὸ βιβλίον τοῦτο ἐκδίδεται στὰ πλαίσια ἐνὸς εὐρυτέρου ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος ποὺ κατευθύνεται καὶ χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τὸ Ἀμερικανικὸν Κολλέγιον θηλέων».

Π. Κ. Γ.